

Ἰωνᾶς κεφ. 1-3

Ἡ ἀληθινὴ μετάνοια

«Σήκω, Ἰωνᾶ, καὶ πήγαινε σὴ **Νινευή**, τὴν πόλιν τὴ μεγάλη, νὰ κηρύξεις ὅτι ἡ κακία της ἔφτασε ὡς τὸν οὐρανό!».

Αὐτὴ τὴν ἐντολὴ πῆρε ἀπὸ τὸν Θεό ὁ προφῆτης Ἰωνᾶς, ἀλλὰ δὲν θέλησε νὰ ὑπακούσει. Κατέβηκε σὶ το λιμάνι, βρῆκε ἓνα πλοῖο πού ἔφευγε πρὸς τὴν ἀντίθετη κατεύθυνση καὶ ξεκίνησε γιὰ τὴ μακρινὴ πόλιν **Θαρσίς**.

Δὲν ἔφτασε ὅμως στὸν προορισμό του. Σηκώθηκε ἓνας δυνατός ἄνεμος πού ἔφερε φοβερὴ θαλασσοταραχὴ. Τὸ πλοῖο κινδύνεψε νὰ γίνῃ συντρίμμι. Οἱ ναῦτες, γεμάτοι φόβο καὶ ἀγωνία, ἔριξαν σὴ θάλασσα διάφορα φορτία, γιὰ νὰ ἐλαφρώσει τὸ βάρος τοῦ πλοίου, ἀλλὰ μάταιος ὁ κόπος τους, κανένα ἀποτέλεσμα.

Τίποτε ἄλλο πιά δὲν μποροῦσαν νὰ κάνουν· μόνο προσευχή. Στὸ ἀμπάρι τοῦ πλοίου ἓνας ναύτης βρίσκει τὸν Ἰωνᾶ νὰ κοιμᾶται βαθιά. Τὸν ξύπνησε φωνάζοντας: «Σήκω νὰ προσευχηθεῖς καὶ σύ στὸν Θεό σου, μήπως μᾶς σώσει καὶ δὲν χαθοῦμε». Ὅλοι ἔκαναν προσευχές, ὁ καθένας στὸν θεό του.

Ἀποφάσισαν, ἐπίσης, ὅπως τὸ συνήθιζαν τότε, νὰ βάλουν κλῆρο γιὰ νὰ φανεῖ ποιὸς εἶναι ὁ ἔνοχος γιὰ τὴ θεομηνία πού τοὺς βρῆκε.

Ὁ κλῆρος ἔπεσε στὸν Ἰωνᾶ. Ἀπανωτὲς οἱ ἐρωτήσεις πού τοῦ ἀπευθύνουν:

- Γιατί μᾶς βρῆκε αὐτό τό κακό;
- Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι; Ποῦ πηγαίνεις;

- 'Από ποιά χώρα κατάγεσαι; Σέ ποιόν λαό ανήκεις;
- 'Εβραῖος εἶμαι καί λατρεύω τόν Θεό πού δημιουργήσε τόν οὐρανό καί τή θάλασσα. Δοῦλος του εἶμαι, προφήτης. Ἀλλά ἐνῶ μέ ἔστειλε νά πάω νά κηρύξω στήν πόλη Νινευή, ἐγώ πῆρα ἀντίθετη κατεύθυνση.

- Πῶς τό ἔκανες αὐτό; Πῶς μπόρεσες νά πᾶς κόντρα στόν Θεό; Τώρα τί θά κάνουμε γιά νά κοπάσει ἡ τρικυμία;

- Πετᾶξτε με στή θάλασσα καί θά ἡσυχάσει, τούς εἶπε ὁ Ἰωνᾶς, βέβαιος ὅτι ἐξαιτίας του εἶχε ξεσπάσει ἡ φουρτούνα.

Οἱ ναῦτες διστάζουν νά τόν ρίξουν στά ἀφηνιασμένα κύματα. Πασχίζουν νά πιάσουν ξηρά καί νά τόν ἀφήσουν ἐκεῖ. Ἀδύνατον. Ἡ θάλασσα ὀλοένα καί ἀγριεύει. Ἀναγκάζονται νά ρίξουν τόν Ἰωνᾶ στή θάλασσα. Ἀμέσως ἐγινε γαλήνη.

Ὁ Ἰωνᾶς τί ἀπέγινε; Τόν κατάπιε ἓνα θαλάσσιο κῆτος. Ἐντούτοις, μέσα στήν κοιλιά τοῦ κήτους ὁ προφήτης μένει ζωντανός. Τρεῖς μέρες καί τρεῖς νύχτες προσεύχεται θερμά, μετανιωμένος γιά τήν ἀνυπακοή πού ἔδειξε. Κατάλαβε πλέον τό λάθος του. Νιώθει ντροπή μπροστά στόν Θεό. Πῶς φαντάστηκε ὅτι θά μπορούσε νά ξεφύγει ἀπό τό θεϊκό του βλέμμα φεύγοντας μακριά; Ὁ Θεός γνωρίζει ὅλες τίς κινήσεις μας, ἀκόμη καί τίς σκέψεις μας. Ζητᾶ συγγνώμη ὁ Ἰωνᾶς. Παρακαλεῖ τόν Θεό νά τόν σώσει. Προσεύχεται μέ πίστη καί ἐλπίδα.

Πραγματικά, μετά ἀπό τρία μερόνυχτα, τό κῆτος τόν ἔβγαλε στή στεριά. Γιά δεύτερη φορά ὁ προφήτης παίρνει τήν ἴδια ἐντολή: «Πήγαινε στή Νινευή, σ' αὐτή τή μεγάλη πόλη, γιά νά κηρύξεις ὅτι ἡ κακία της ἔφτασε ὥς τόν οὐρανό!».

Ὁ Ἰωνᾶς τώρα ἐκτελεῖ τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ χωρίς ἀναβολή. Φτάνει στή Νινευή. Περπατᾷ ὅλη τήν πόλη σέ μιά μέρα, διακηρύσσοντας παντοῦ τή θεϊκή ἀπόφαση: «Ἀκόμη τρεῖς μέρες καί ἡ Νινευή θά καταστραφεῖ! Ἀκόμη τρεῖς μέρες καί ἡ Νινευή θά καταστραφεῖ!».

Συγκλονίστηκαν οἱ Νινευῖτες ἀπό τό κήρυγμά του. Παραδέχτη-

καν ὅτι εἶχαν διαπράξει πολλές καί σοβαρές ἀμαρτίες· ἡ πόλη τους ἄξιζε σι' ἀλήθεια νά καταστραφεῖ. Δέν ἔχασαν ὅμως τήν ἐλπίδα τους στόν Θεό. Ἔδειξαν ἔμπρακτα τή μετάνοιά τους. Ἐκάναν νηστεία αὐστηρή, ντύθηκαν μέ πένθιμα ροῦχα ὅλοι, μεγάλοι καί μικροί. Ἀκόμη καί ὁ βασιλιάς κατέβηκε ἀπό τόν θρόνο του καί ντύθηκε τόν σκληρό τρίχινο σάκκο τοῦ πένθους. Ἔδωσε μάλιστα ἐντολή ἀκόμη καί τά ζῶα νά μή βάλουν τίποτε στό στόμα τους.

«Ἴσως καί μᾶς λυπηθεῖ ὁ Θεός», ἔλεγαν μεταξύ τους οἱ ἄνθρωποι, «ἴσως νά ἀλλάξει γνώμη καί νά μή μᾶς καταστρέψει».

Τούς λυπήθηκε τελικά ὁ Θεός; Δέχτηκε τή μετάνοιά τους;

Σάν εἶδε ὁ Θεός τήν ἀληθινή μετάνοιά τους, ὅτι ἦταν εἰλικρινής ἡ ἀπόφασή τους νά ἀφήσουν τίς ἀμαρτωλές τους συνήθειες καί νά ἀλλάζουν ζωή, ἄλλαξε καί ὁ ἴδιος τό σχέδιό του· δέν τήν κατέστρεψε τή Νινευή.

Εἶναι **ἐλεήμων καί οἰκτίρμων ὁ Θεός**, γράφει ὁ προφήτης Ἰωνᾶς στό βιβλίο του (4,2), ἕνα ἀπό τά σαρανταεννιά βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Εἶναι, δηλαδή, γεμάτος συμπόνια καί ἀγάπη γιά τούς ἀμαρτωλούς· ἔτοιμος νά μᾶς συγχωρήσει, ὅσες κι ἂν εἶναι οἱ ἀμαρτίες μας, ὅ,τι κι ἂν διαπράξαμε. Ἀρκεῖ νά μετανοήσουμε. Ὁ ἴδιος ἀπλώνει τό χέρι του νά μᾶς σώσει. Περιμένει νά Τοῦ δώσουμε κι ἐμεῖς τό δικό μας χέρι μέ τή μετάνοιά μας.

Ἐμεῖς, παιδιά, μετανοοῦμε γιά τίς ἀμαρτίες μας;... Καί εἶναι ἡ μετάνοιά μας ἀληθινή, ὅπως τοῦ προφήτη Ἰωνᾶ καί τῶν Νινευιτῶν;

Πότε ἡ μετάνοια εἶναι ἀληθινή; **Ἡ ἀληθινή μετάνοια ἔχει τρία γνωρίσματα:**

α) Συναίσθηση: Μετανοοῦμε ἀληθινά ὅταν συναισθανόμαστε πόσο ἄσχημα φερθήκαμε, ὅταν νιώθουμε πόσο λυπήσαμε καί προσβάλαμε τόν Θεό μέ τίς πράξεις ἢ μέ τά λόγια ἢ μέ τίς σκέψεις πού κάναμε. Ὁ Ἰωνᾶς δέν κατάλαβε ἀπλῶς τό λάθος του, ἀλλά ντράπηκε

γι' αυτό πού ἔκανε καί λυπήθηκε πού λύπησε τόν Θεό του... Ἀλλά καί οἱ Νινευῖτες, μετά τό κήρυγμά του, ἀναγνώρισαν ὅτι ἦταν ἄξιοι νά καταστραφοῦν ἐξαιτίας τῆς πολλῆς ἁμαρτίας τους καί ἔδειξαν τή συναίσθησή τους μέ τήν προσευχή, τή νηστεία καί τά πένθιμα ροῦχα τους.

Εἶναι ἀλήθεια, παιδιά, ὅτι **ἡ φιλοσοφία τῆς ἐποχῆς μας δέν μᾶς βοηθάει νά συναισθανοῦμε τίς ἁμαρτίες μας**. Στίς μέρες μας, τό μαῦρο λέγεται ἄσπρο καί τό πικρό γλυκό (πρβλ. Ἦσ 5,20)· τό παρά φύσιν παρουσιάζεται σάν κάτι τό φυσικό καί ἡ ἁμαρτία σάν δηθεν ἀπελευθέρωση... Ὅμως τί εἶναι ἁμαρτία καί τί ὄχι, μᾶς τό ἀποκαλύπτει ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας. Μᾶς τό ἔγραψε μέ τό χέρι τῶν ἁγίων ἀποστόλων του μέσα **στήν Ἀγία Γραφή**. Στά θεόπνευστα λόγια της θά βροῦμε τί ἀρέσει στόν Θεό καί τί τόν προσβάλλει, τί εἶναι ἁμαρτία καί τί εἶναι ἀγιότητα. Τά λόγια τοῦ Εὐαγγελίου, ὅταν τά μελετοῦμε μέ προσοχή καί ἀγάπη, μποροῦν νά μᾶς ὁδηγήσουν σέ μιά βαθειά καί ἀληθινή συναίσθηση.

β) Ἀπόφαση γιά ἀλλαγῆ: Εἶναι βασικό γνῶρισμα τῆς ἀληθινῆς μετάνοιας. Ὁ Ἰωῆς, μετά τή μετάνοιά του, ὑπακούει ἀμέσως στόν Θεό καί πηγαίνει στή Νινευή. Καί οἱ Νινευῖτες ἔδειξαν τή μετάνοιά τους ὄχι μόνο μέ τήν προσευχή, τή νηστεία, τά πένθιμα ροῦχα τους, ἀλλά κυρίως μέ τήν ἀλλαγῆ τῆς ζωῆς τους. Ἀληθινά μετανοοῦμε, ὅταν ἔχουμε διάθεση νά ἐπανορθώσουμε τά λάθη μας καί νά μὴν τά ἐπαναλάβουμε, νά εἴμαστε πιό προσεχτικοί στά λόγια, στή συμπεριφορά, ἀκόμη καί στίς σκέψεις μας· ὅταν ἀφήνουμε τίς κακές μας συνήθειες καί ἀγωνιζόμαστε ἐνάντια στά πάθη μας.

γ) Ἐξομολόγηση: Στά χρόνια τῆς Καινῆς Διαθήκης ἡ ἀληθινή μετάνοια ὁλοκληρώνεται μέ τή συμμετοχή στό Μυστήριό τῆς Ἐξομολόγησης*, ὅταν μπροστά στόν πνευματικό, στόν ἀντιπρόσωπο τοῦ Θεοῦ, ὁμολογοῦμε μέ εἰλικρίνεια ὅλες τίς ἁμαρτίες μας.

Ὁ παμπόνηρος ἐχθρός, βέβαια, πού μᾶς σπρώχνει στήν ἁμαρτία, κάνει τό πᾶν γιά νά μᾶς ἀπομακρύνει ἀπό τήν Ἐξομολόγηση.

μᾶς βάζει διάφορα ἐμπόδια, ἄλλοτε τή **ντροπή**, ἄλλοτε τήν **ἀναβολή**... Κι ἂν δέν τό πετύχει αὐτό, μᾶς πολιορκεῖ μέ τήν **ἀνελικρίνεια**. Βάζει στόν νοῦ μας διάφορους λογισμούς: εἴτε νά κρύψουμε κάποια ἀπό τά ἁμαρτήματά μας εἴτε νά μήν παρουσιάσουμε τά πράγματα ὅπως ἀκριβῶς ἔγιναν εἴτε νά ἀραδιάσουμε ἕνα σωρό δικαιολογίες γιά νά ἐλαφρύνουμε τό βάρος τῆς ἐνοχῆς μας... Ὁ Χριστός, πού εἶναι πάντα παρών στό Μυστήριό τῆς Ἐξομολόγησης, πού ὅλα τά ἔχει δεῖ καί ὅλα τά ξέρει, περιμένει νά ἀκούσει τήν εἰλικρινῆ μας Ἐξομολόγηση, γιά νά μᾶς χαρίσει κάτω ἀπό τό πετραχήλι τοῦ πνευματικοῦ τήν ἄφεση, τή συγχώρεση ὅλων τῶν ἁμαρτιῶν μας.

Διαβάζουμε, παιδιά, στό κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιο (βλ. 15,7) ὅτι **ἔχουν χαρά οἱ ἄγγελοι**, γίνεται πανηγύρι στόν οὐρανό, ὅταν μιά ψυχή μετανοεῖ! Μακάρι αὐτή τή χαρά νά ἔχουν συχνά καί οἱ δικοί μας ἄγγελοι, νά γίνεται πανηγύρι στόν οὐρανό καί μέ τή δική μας ἀληθινή μετάνοια. Ἀμήν.

ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. Εἰκόνα τοῦ προφήτη Ἰωνᾶ.
2. Παιχνίδια: α) αἰνίγματα-ἀπροσδόκητα,
β) ζῶα κρυμμένα σέ φράσεις.
3. Ἐνθύμιο μέ ἀγιογραφικό χωρίο (Λκ 15,7).

* Ὑποσημείωση

Γιά τή σύσταση τοῦ Μυστηρίου καί τήν προετοιμασία γιά τήν Ἐξομολόγηση, βλ. Βοήθημα Μέσου Κατηχητικοῦ Α΄, «Ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά Σου», σ. 66-67· Βοήθημα Μέσου Κατηχητικοῦ Β΄, «Ἐλθέτω ἡ βασιλεία Σου», σ. 139-142.